

JUŽNI "OPEN PARLI" PO-
KOPALI DEMOKRATSKO "PLANKO"
DEMOKRATIČNE STRANKE

Italijanska letalca
pristala v Braziliji

KUPČEVANJE Z
VLAD. SLUŽBANI
V PREISKAVI

Enajst obojenih na smrt
v Moskvi radi sabotaže

STRAŠNO PRIGANJANJE IZDE-
LOVALCEV SMOOK POSTAJA
VSAK DAN NEZNOSNEJŠE

Kandidatova naloga je molčati o delavskih pravicah v južnih državah.

Raleigh, N. C. — Skoraj vsi voditelji demokratične stranke v južnih državah so se združili v enotno demokratično stranko. Liberalen je kot Josephus Daniels in ravnoto, ko se ne briga za industrijsko politiko v njegovi državi. Demokratična stranka Severne Karoline je skrbela, da odškodninski delavski zakon ni postal postava v Severni Karolini. Ravnoto naprotuje, da se zniža 60 tedenskih delavnih ur za delavke. Državna vlada Severne Karoline odreja kaznjence v najem premo- govniškim podjetnikom. Skoraj vsi zamorci so brez volilne pravice. Če bo Al Smith kdaj govoril s tistega govorniškega odra, s katerega bo govoril Gardner ali kateri drugi lokalni voditelj demokratične stranke, tedaj ti ne bodo želeli, da reče nekaj, kar bi ne soglašalo z njih delavsko politiko.

Političarjem na jugu dela akrobato, da jug ni tako solidaren, kot se skuša prikazati. Republikanska zmaga se lahko arantira v taki državi, kot je Severna Karolina. Harding in Coolidge sta v letih 1920 in 1924 ostala v manjšini, a ta manjšina je bila velika. Nekateri kapitalisti, ki podpirajo demokratično industrijo zaradi industrijskih privilegijev, so republikanski, mnogi so pa severnjaki. Pokojni Jas. B. Duke, Tarheel, ki se je preselil v New York, je bil republikanec. Edaj je pronesel, da je dobro delati z demokratičnim voditeljem, senatorjem Simonsonom, da uživajo zaščito njegovi interesi glede vodnih sil, tobaka in tekstilov. Bitka v senatu za znižanje davka na dedščino se kreditira na senatorjevo željo po zaščiti Dikovine imovine. Jasno je, da se lahko vzame, kar kapitalist da. Podpora se lahko prenese na republikansko stranko.

To, kar je resnica v Severni Karolini, je resnično v manjšini v drugih južnih državah. Industrijski in finančni interesi, ki vplivajo na demokratične državne mašine, so protidelavski. Nikjer v Združenih državah ni strokovna organizacija šibkejša, nikjer niso nižje delavske meze, kot v južnih državah.

Polet iz Rima v Brazilijo se je obnesel in dosegel rekord na daljavo.

Rio de Janeiro, Brazilija, 5. julija. — Kapitan Ferrarin in major del Prete, italijanska letalca, sta pristala na obali Point Genipabus, ki je 10 milj od Nataka v Braziliji, nakar sta nadaljevala polet proti Rio de Janeiro, glavnemu mestu Brazilije, ki je bilo njiju prvotni cilj. Polet iz Rima v Brazilijo je trajal približno 50 ur in preletela sta v tem času 4,485 milj.

Rio de Janeiro, 5. julija. — Ferrarin in Prete, italijanska armadna avijatika, ki sta poletela iz Rima v torek zvečer na brezprestanem poletu v velikem senplazu "Savoia-64" v Brazilijo, sta posekala vse rekorde na daljavo.

Letalecema je v zadnjih par urah uspešnega poleta nagajalo vreme. Nastala je nevihta, ko sta se še blizu Braziliji. Nevarnost je bila, da bosta morala pristati kjerkoli. Končno ju je nevihta prisilila, da nista letela do cilja, ki je bil glavno mesto Brazilije, Rio de Janeiro. Pristala sta pri obrežju mesteca Genipabu. Kmalu sta se spet dvignila, da nadaljujeta svojo pot v Rio de Janeiro, pa sta se sopot urnila, ker ju je silna nevihta zajela sredi poti. Ostala sta v mestecu čez noč in nadaljevala pot v Rio de Janeiro prihodnjega jutra.

Preiskava bo vodil senator Brookhart iz Iowe.

Washington, D. C. 6. julija. — Posebni senatni odtok prične v pondeljek s preiskavo glede kupčije z zveznimi službami, ki je bila precej razvita v južnih državah. Preiskava se bo vršila v Atlanti, Georgia.

Pričakuje se, da bo preiskava prinesla na dan pomembna razkritja. Preiskava sta zahtevala v prošlem zasedanju kongresa senatorja Harris in George iz Georgije.

Senator Brookhart iz Iowe je načelnik preiskovalnega odtoka. Brookhart je zbiral podatke več tednov. Preiskava bo trajala tri dni.

Obtožbe, ki so bile izrečene v senatni zbornici, se glase, da so bili postarji in drugi zvezni uradniki prisljeni plačevati velike vsote denarja za volilne kampanje republikanskih kandidatov, ako so hoteli obdržati svoje službe. Senator George je trdil, da je samomor poštenega uradnika v njegovih državah, ki je bil izvršen pred par meseci, pripisovati koruptnemu sistemu, ki je prevladoval v južnih državah pri oddajanju zveznih služb. Omenjeni uradnik je pred samomrom napisal pismo, v katerem je direktno obdolžil korupcijski sistem, kar se je od njega zahtevalo vedno več denarja za volilne kampanje, kot vzrok samomora.

Senator Brookhart bo odpotoval v nedeljo v Atlanto. V preiskovalnem odtoku sta tudi senatorja, Locher iz Ohija in Odle iz Nevade. Ko bo preiskava v Atlanti končana, se bo z njo nadaljevalo v drugih južnih državah.

Obtoženi so bili sabotaže v premogovnikih pri Doncu. 50 Rusov in trije Nemci zapleneni.

Moskva, 6. julija. — Sodnišče je izreкло smrtno kazen za 11 izmed 53 mož, ki so bili obdolženi sabotaže pri doneskkih rovih. Med temi so bili trije Nemci. Sedem izmed enajstotice, ki je obsojena na smrt, je pa dobilo dovoljenje, da imajo pravico za prijavo za spremeno kazni.

Dva Nemca sta bila popolnoma oproščena, tretji pa pomilostjen. Večina obdolženih Rusov je bila kaznovana na manjše ali daljše kazni. Obravnava je trajala več tednov in sodišče je pretresalo o pravoreku 48 ur. Dva izmed najvažnejših tosen- cev, Rabinovič in Kuzma, sta do- bila prvi 6 in drugi 3 leta zapora. Oba sta priznala, da sta naj- boljše inženirja. Pet obdolžen- cev bo moralo plačati sabotažo s smrtjo, šestorici pa je dovo- ljeno pomilostenje v zapor.

Delavke zaslužijo komaj od \$15 do \$20 na teden.

Philadelphia, Pa. — Med zelo izkoriščane delavke spadajo to- bačne delavke, ki izdelujejo smotke. Tvrška Bobrow Bros. izdeluje smotke in pri nji je za- poslenih več sto delavk. Tvrška plača 95 centov od tisoč smotk. Ako so delavke izredno pridne, tedaj zaslužijo od \$15 do \$20 na teden, ako jim ni nič odtrgane- ga za slabe smotke. Dostikrat je skatiranih 900 smotk izmed 3,600, tako da delavka zasluži komaj dva dolarja na dan.

Delavka ne more popraviti stroja, kadar giblje, ker postoji nevarnost, da stroj ujame delav- ko za roko in ji odreže prste. U- staviti je treba stroj in popra- viti, kar zahteva popravilo.

Ako delavka želi oditi v umi- valno sobo, tedaj zavzame nje- no mesto druga delavka in do- stikrat mora čakati do 45 minut, da lahko nadaljuje s delom.

To se tudi zgodi, ako delav- ka ponesreči, ali se onesvesti, kajti sadnje se večkrat zgodi zaradi alabe ventilacije.

Odrta okna bi povzročila, da se tobak posuši. Vsa okna so sa- prta in delavke so izpostavljeni tobačnemu amradu. To je nepo- trebno. Veliko modernih tobač- nih tovarnih ima dobro ventila- cijo.

Delati po 48 ur v tednu v ta- kih razmerah uniči hitro zdrav- je tobačnih delavk. To je varok, zakaj se tobačne delavke v tej tovarni pogosto menjajo.

Podjetniki, bankirji, javnopo- trebiščniki interesi gospodarijo v vladajoči stranki te nove in- dustrijske pokrajine. In voditel- ji stranke bodo zahtevali, da Smith nič ne reče na jugu, kar bi obudilo pozornost delavstva, ako hoče, da se bodo podprali. Saj toliko časa naj Smith molči po njih mnenju o delavskih vprašanjih, dokler se nahaja na jugu. Ravnotako se naj nikar ne izreče, da je naklonjen Muscle Shoals ali da ljudstvo lastuje električne centrale, ki izpremi- njajo vodno silo v električno.

Kakšnega izvora so voditelji demokratične stranke v južnih državah, pokazuje governerski kandidat Severne Karoline O. Max Gardner, zastavovodca Tar- heelove stranke. On je prominen- ten kapitalist v industriji, ki po- zna le odprto delavnico. On pri- haja iz Shelbyja, N. C., kjer je predsednik bombažne tovarne in ravnatelj treh drugih. Gardner je dalje ravnatelj Prve narodne banke v Shelbyju, predsednik farmske korporacije, ki lastuje 2,000 akrov sveta in predsednik lokalne trgovske zbornice.

Gardner se hvali in baha, da v svoji občini ne da počenega groza za blagostanjako delo v svojih tovarnah. V njegovi drža-

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Bogat trgovec utonil.

Lake Wawasee, Ind., 6. jul. — Edward Schlicht, bogat trgovec iz Connersvillia, je večeraj utonil v tukajšnjem jezeru, ko je sku- šal rešiti neko dekle, ki je padla s čolna v vodo. Poskus se mu ni posrečil in oba sta izginila v globocini.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Bogat trgovec utonil.

Lake Wawasee, Ind., 6. jul. — Edward Schlicht, bogat trgovec iz Connersvillia, je večeraj utonil v tukajšnjem jezeru, ko je sku- šal rešiti neko dekle, ki je padla s čolna v vodo. Poskus se mu ni posrečil in oba sta izginila v globocini.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Bogat trgovec utonil.

Lake Wawasee, Ind., 6. jul. — Edward Schlicht, bogat trgovec iz Connersvillia, je večeraj utonil v tukajšnjem jezeru, ko je sku- šal rešiti neko dekle, ki je padla s čolna v vodo. Poskus se mu ni posrečil in oba sta izginila v globocini.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Bogat trgovec utonil.

Lake Wawasee, Ind., 6. jul. — Edward Schlicht, bogat trgovec iz Connersvillia, je večeraj utonil v tukajšnjem jezeru, ko je sku- šal rešiti neko dekle, ki je padla s čolna v vodo. Poskus se mu ni posrečil in oba sta izginila v globocini.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Bogat trgovec utonil.

Lake Wawasee, Ind., 6. jul. — Edward Schlicht, bogat trgovec iz Connersvillia, je večeraj utonil v tukajšnjem jezeru, ko je sku- šal rešiti neko dekle, ki je padla s čolna v vodo. Poskus se mu ni posrečil in oba sta izginila v globocini.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Bogat trgovec utonil.

Lake Wawasee, Ind., 6. jul. — Edward Schlicht, bogat trgovec iz Connersvillia, je večeraj utonil v tukajšnjem jezeru, ko je sku- šal rešiti neko dekle, ki je padla s čolna v vodo. Poskus se mu ni posrečil in oba sta izginila v globocini.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Bogat trgovec utonil.

Lake Wawasee, Ind., 6. jul. — Edward Schlicht, bogat trgovec iz Connersvillia, je večeraj utonil v tukajšnjem jezeru, ko je sku- šal rešiti neko dekle, ki je padla s čolna v vodo. Poskus se mu ni posrečil in oba sta izginila v globocini.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Bogat trgovec utonil.

Lake Wawasee, Ind., 6. jul. — Edward Schlicht, bogat trgovec iz Connersvillia, je večeraj utonil v tukajšnjem jezeru, ko je sku- šal rešiti neko dekle, ki je padla s čolna v vodo. Poskus se mu ni posrečil in oba sta izginila v globocini.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Bogat trgovec utonil.

Lake Wawasee, Ind., 6. jul. — Edward Schlicht, bogat trgovec iz Connersvillia, je večeraj utonil v tukajšnjem jezeru, ko je sku- šal rešiti neko dekle, ki je padla s čolna v vodo. Poskus se mu ni posrečil in oba sta izginila v globocini.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Bogat trgovec utonil.

Lake Wawasee, Ind., 6. jul. — Edward Schlicht, bogat trgovec iz Connersvillia, je večeraj utonil v tukajšnjem jezeru, ko je sku- šal rešiti neko dekle, ki je padla s čolna v vodo. Poskus se mu ni posrečil in oba sta izginila v globocini.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

Bogat trgovec utonil.

Lake Wawasee, Ind., 6. jul. — Edward Schlicht, bogat trgovec iz Connersvillia, je večeraj utonil v tukajšnjem jezeru, ko je sku- šal rešiti neko dekle, ki je padla s čolna v vodo. Poskus se mu ni posrečil in oba sta izginila v globocini.

Četrtilni julij zahteval 226 žrtiv

Toliko oseb je zgubilo življenje v raznih nevarnostih v Združenih državah na dan neodvisnosti.

Washington, 6. julija. — Poročila iz vseh delov Združenih držav dokazujejo, da je zgubilo življenje dne 4. julija nič manj kot 226 oseb, ki so postale žrtve v raznih nevarnostih. Nad 100 o- sbe je tega dne utonilo pri ko- panju, potem pa pridejo na vrsto rakete, s katerimi Amerika proslavlja praznik Neodvisnosti ter številne nevarnosti z avti.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cena glasila po dogovoru. Zahvala za vse prispevke.
Narodna: Zlatinske drine (Ivan Čič) \$1.00 na leto, \$0.50 na pol leta; Chicago in Cicero \$1.50 na leto, \$0.75 na pol leta, in na izmenično \$0.50.
Naslov na vse, kar ima stik s tem: "PROSVETA" 2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT" Organ of the Slovene National Benefit Society. Owned by the Slovene National Benefit Society. Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$1.00 per year; Chicago \$1.50, and foreign countries \$0.50 per year.
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS
Datum v objavo: 1. pr. (June 30-1928) poleg valnega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem davcom potrdila naročilo. Posredila je prevajalca, da se vam ne otagi list.

MANEVIRANJE TEKSTILNIH BARONOV V NEW BEDFORDU.

Tekstilni tovarnarji v New Bedfordu so se v prvem četrtletju tega leta dogovorili, da zopet znižajo mezdno tekstilnim delavcem za deset odstotkov. To je bilo ob času, ko je bilo veliko delavcev brezposelnih in je bilo izredno težko dobiti delo. V mestu je 56 tekstilnih tovarnen. Delavci so mezdno znižanje odklonili in šestnajstega aprila so tovarnarji zaprli vrata. Ob delo je bilo 27 tisoč tekstilnih delavcev. Tovarnarji so pač mislili: Delavce sestradamo in ko bodo dosti sestradani, pa se bodo sami zglašili. Delali so račune brez delavcev. Delavci so vedeli, ako se zglašijo za delo, da jim bo mezda znižana. Iz izpisa se je razvila stavka. Stavkokazov je bilo malo, ki so bili pri volji sprejeti delo za znižano mezdno, dasiravno niso podjetniki opustili nobenega sredstva, da uklonijo delavce. Večkrat so se čule govorice, da tovarnarji na določen dan odpro tovarne, dasiravno bi bili v onih tovarnah, v katerih je delala peščica delavcev, sprejeli delavce vsak čas, ako bi prišli ponujati svojo delavno moč za znižano mezdno. To se pa ni zgodilo in ostale so le govorice, da bodo tovarne odprte na določen dan.

Zdaj so se tovarnarji zopet "odločili", da odpro tovarne na "določen" dan in izbrali so za otvoritev tovarnen pondeljek dne 9. julija t. l.

Odborniki organizacije tekstilnih delavcev izjavljajo, da bodo tekstilni delavci odklonili delati za znižano mezdno. Vzdržali so dozdej in vzdržali bodo še v bodočnosti, ako bodo prejeli količnik podpore od strokovno organiziranega in drugega delavstva. Delavske gospodinjice lahko pomagajo veliko tekstilnim delavcem, ako zahtevajo na tekstilnih izdelkih, kadar jih kupujejo, unijako znamko. Vsak cent, ki ga darujejo delavci v podporo tekstilnim delavcem, pomaga k njih zmagi. Med tekstilnimi delavci jih je precej portugalske narodnosti, ki so izurjeni pomorski ribiči. Ti najamejo ribiške ladje, nakar odrinejo na morje in se vrnejo nazaj z bogatim ribjim plenom, ki se razdeli med stavkujoče tekstilne delavce. Tako vsi faktorji od delavske strani delajo vzajemno, da zmagajo delavci. Ako delavci v tej stavki podležejo kljub njih pogumu in vztrajnosti, tedaj ne bodo delavci zakrivila poraza, ampak porazila jih bo velika denarna močnja. Ze bližnja bodočnost pokaže, kakšen bo konec stavke.

Cinjenice, cinjenice ali uredniški štab "Radnika"? Precej stara je cinjenica, da je tajnik Sacco-Vanzettijeva odbora poročal, da so komunisti nabrali čez šest sto tisoč dolarjev za obrambni sklad Saccu in Vanzettija, a obrambnemu odboru so pa izročili samo nekaj čez šest tisoč dolarjev. Ko so bili vprašani, zakaj niso denarja izročili obrambnemu odboru, so pa škricarski komunisti odgovorili, da ne verjamejo v "buržujski sud." Do danes niso položili še računa, zakaj in kako so potrošili ta denar. Ravnotako niso dali še do danes pojasnila, zakaj so verjeli v buržujski sud, ko sta bila prijeta Ruthenberg in Foster zaradi bedastega in otroškega čina, da so sklicali konvencijo komunistov v michigansko šumo. Nobenega javnega računa niso podali dozdej delavskim listom, koliko denarja so vrgli v žrelo advokatom, ko so bili njih voditelji v kaši in so verjeli v "buržujski sud."

Ali ni čudno, da škricarske komunistične voditelje vselej zapusti spomin, kadar jih cinjenice vprašujejo po jasnih in razumljivih računih?

Cinjenica je, da so komunisti organizirali razne Reliefe za stavkujoče rudarje. Nabrali so veliko denarja v podporo stavkujočih rudarjev. Ali cinjenica je, da do danes še niso položili računa, koliko so plačevali "podpore" glavnim podpornikom in zagovornikom Reliefa, koliko ravnateljstvu Reliefa, kolikor svojim drugim podpornikom, agentom in koliko so prejeli rudarji. Cinjenica je ta, da so uredništvu Prosvete poslali nekakšen izkaz o prejemkih in izdatkih za prve mesece, a ta izkaz pripoveduje, da so potrebovali več ko deset sto dolarjev, da so med rudarje razdelili nekaj nad tisoč dolarjev. Skoraj dve tretjini sta šli za upravo. Zato je cinjenica ta, da

javnost danes zahteva, da objavite račun o vsem sprejetem in potrošenem denarju, katerega naj pregledajo nepristranski računski pregledniki. Ali razumete to, škrici pri "Radniku"? In sicer na dan z računi!

Spitzbergi, dežela polnočnega sonca

Spitzbergi so skupina otokov v Severnem ledenem morju. Ležijo med 75° 27' in 80° 56' severne širine ter med 10° in 32° 45' vzhodne dolžine. Osvetljeni otoki tvorijo zapadni Spitzbergi, katerih površina meri 30.548 kvadratnih km. Od Severozahodne zemlje loči Spitzbergi Hinnlopaška cesta.

Rodil sem se na severnem Norveškem — tako začnejo Lora Hansen svoj opis Spitzbergov — kjer živijo ljudje od morjoplovbe in ribolova. Želja vsakega otroka iz teh krajev v prvih letih ko se jame začetki življenja, pa je, da bi mogel kdaj obiskati Spitzberge.

Bil sem še prav majhen deček, ko so me z ladjo prvič odpeljali v te kraje. Dokaj dni smo krizarili po razburkanem Severnem morju. Potem so valovi utihnil. A mir je trajal malo časa. Ovilas nas je gosta megla, ki nas ni ostavila ne jutraj, ne opoldne, ne zvečer in ne ponoči. Ladja je kakor zadelana z njeno gostoto kopreno. Nikoli nisem videl neba, dokler me niso neko jutro ob 4. jutraj zbudili, prinesli na palubo ter mi pokazali, da se je megla razkadila.

Dosegli smo Spitzberge. Kakor ukopan sem obstal in onemel na mestu ter nisem mogel dati duška svojemu velikemu začudenju. Bilo mi je kakor da se me prestavilo v začarano deželo, osamljeno, toda dostojanstveno, ogromno in velikansko, ki se razteza v daljavo in je silna po vsem, kar je na njej: po vodah, ledenih, otokih, skalovitih grebenih in po jarki svetlobi. Zrak je bil tako čist in prozoren, da sem s prostim očesom razločil celo najneznatnejše vršičke v najvišji daljavi.

Vsako leto obiskujejo Spitzberge norški ribiči, ki lovijo ribe in tjujenje. Včasih se jim pridruži tudi kakšen lovec na severne medvede. Njihov boravek v teh krajih pa ne traja dolgo. Čim začutijo jesenski hlad, popravijo svoje stvari in krenejo na pot v domovino.

V fjordih Spitzbergov žive tudi Švedi, ki predelujejo krznobeli medvedov, tjujenje, polarnih lisic in severnih jelenov. Ti stanujejo v primitivnih kolibah in ostanejo na Spitzbergih čez celo leto. Čudni ljudje so to — videl sem jih — močni, zdravi in redkobesedni. Mnogi ostanejo v tej samotni po pet let ali še več let, potem pa se bogati vrnejo domov. Trgovina s krznom je tu zelo dobičkonosna — koše se prodajajo dobro v Evropo in boljše v Ameriko.

Kadar se po poldesetletju samote tak trgovec s krzni severnih živali odpravlja v domovino, običajno ne misli več na povratek v te kraje. Toda glej — čez dve leti, tri leta se zopet pojavi na Spitzbergih. Kaj ga je potegnilo nazaj v deželo, polnočnega sonca? Povedati moram odkrito, da ne samo želja po dobičku, ampak v mnogo večji meri ljubezen do te pokrajine, pokrito z belim snegom in polarnim ledom, kjer vlada veličastna tišina.

Tudi jaz sem občutil večkrat v svojem življenju silno "hrepeneje" po Spitzbergih. Če sem dolgo živel v kakem velikem evropskem ali ameriškem mestu, kjer je hrup ogljujliv, in kjer nemir razglodava živce, sem se vedno spomnil na pokojnost in na veličastno tišino med ledenimi in gorakimi vršički spitzberških krajev. Tudi polarne noči so se mi zdele kot pesem, ki kliče in vabi potnika neprestano nazaj. Moral sem temu hrepeneju zadostiti vsaj za nekaj časa. Odrinil sem na pot in zopet sem preživel neki čas v deželi polnočnega sonca.

Vendar Spitzbergi niso tako bi kdo mislil. Tudi niso puisti in zapušteni in melanholični kakor prazni, čeprav jih pokriva mestoma do 600 m debela ledena skorja, pod katero leže arhaični graniti, skriljave, paleoceni, mezozočni in terciarni sedimenti, kjer kopljejo železno rudno, grafit in premog ter lomijo marmor. Tudi na Spitzberge je

prodira civilizacija. Na njih so se nastanili odlični, energični in podjetni ljudje, ki izkoriščajo z velikim pridom bogastvo te zemlje.

Glavno mesto Spitzbergov je Kings Bay. To sicer ni edina naselbina v teh krajih, pač pa edini kraj, ki ima značaj mesta. Reči bi moral prav za prav, da je Kings Bay za te kraje velevarstvo, zakaj v njem so res večinoma lesene hišice, med njimi pa so cele trgovske hiše. Trgovina je sploh glavno opravilo, od katerega živi ljudstvo tod okoli.

V Kings Bayu sta dva rudnika, v katerih se dela samo poleti. Stroji tečejo noč in dan ter nosijo iz zemskih globin na površje bogastvo in zaklade. Premog tovarijo na ladje, kovine pa odvažajo v tvornice, da jih predelujejo.

Poleti je na Spitzbergih svetlo. Polnočno sonce, ki stoji nad obzorjem tudi po svoji kulminaciji, 12 ur po najvišjem položaju ob 12. opoldne, se nikoli ne skrije. Le za kratek čas obstane, kakor bi hotelo počiti in se oddahnuti od svoje neutrudne poti. Potem se zopet dvigne in gre kvišku, kar povzroča posebne efekte, v prvi vrsti tople sence in dvojno svetlobo. Tako imajo na Spitzbergih poleti večer dan, ki traja ponekod od srede maja do konca julija.

Kako vpliva ta posebnost na človeka? Medel je od tega. Iz žepa vzameš uro, misleč, da je čas za zahtevanje, pa se uveriš, da je baš deveta zvečer. Ob 3. jutraj — ali ponoči — gre do ljudi na ples. Da, na ples, kajti na Spitzbergih je zabava potrebna in se mnogo pleše, ker je vedno kakšna slavnost. Če ljudje podnevi še tako naporno delajo in se mučijo, zvečer, ko v tej krajini ni noči, si privoščijo čašico pijače, bodisi likerja, bodisi kave in potem se zavrtijo. Žensk je v tem kraju mnogo manj kakor moških. Kavalirjev imajo vedno dovolj in celo preveč. Vsaka naj si bo še tako malo dražestna, lahko najde partnerja...

Spitzbergi imajo zelo zdravo podnebje. Zrak je čist in brez bakterij. Tu ne poznajo ljudje nikakih boleznih. Vsakdo najde zaželjen počitek in odpravljenje, prenapeti živci postanejo zopet prožni, kajti prekrasna samota in divna, čista in zdrava priroda jih okrepi, obnovi in popravi.

Ne poznam dežele, ki bi v polletnih mesecih bila lepša od Spitzbergov. Fjordi odsejajo v morju, vse je nekam živahno, pestro in na svoj način kičevo. Sonce sije kakor bi ti bilo v krvnem sorodstvu. Tu, tu človek čuti občuti, da je sonce izvor vsega življenja, vir energije in vsega bitja.

Kadar se pa približa jesen in postaneje senca lisaste, ko sonce še medlo sije, a več ne greje, takrat je konec sanj, sanj lepih poletnih noči. Takrat se vračajo ljudje na jug, polni stihaj pred zimsko nočjo, kateri ni konca ne kraja.

Ko pa premine leto, se v njih zopet zbudi želja po tej deželi, po njenem snegu in ledenikih, po njeni medli, toda prijetni svetlobi in takrat si najamejo ladjo, da zopet obiščejo kraj, ki jim je tako tesno prirastel k srcu.

Flora in fauna Spitzbergov je arktična. Rastlinsostvci so našli 122 rastlinskih vrst, zoologi pa 28 vrst ptic. Glavne živali so v teh krajih: severni jelen, ki služi domačinom v iste svrhe kakor severnim Fincom in Lapponcem: za pripravo in hranilo; beli medved, tromi žival, podolgovatega trupa, širokih sap in goste, belo-rumenkaste dlake, ki priplava na ledenih ploščah večkrat do Islanda in celo nižje, do sibirskih obale; tjujeni, dragoceni posebno radi kože, ki daje izvrstno krzno, in polarna lisica. Zadržje tri živali privablja na Spitzberge ribiči in lovci. Posebnost dežele je tudi polarni pes za vlako. — ("Z. in S.")

Narodna mladina, najboljši močnik za slovensko mladino!

Krvava sredi v beograjskem parlamentu

(Objektivno poročilo naloga dopisnika o dejanskem stanju dan 29. junija v narodni skupščini v Beogradu.)

V beograjskem parlamentu so se danes odigrali dogodki, ki so pretresali skoro svojo jugoslovansko javnost. Med vladnimi, kakor tudi opozicijskimi političnimi krogi se je čutila silna napetost, ki se kar ni mogla umiriti. Vest, da je streljal radikalni poslanec Puniša Račić na voditelja kmetkote demokratske koalicije in ubil Pavla Radiča in dr. Basarička ter smrtno nevarno ranil predsednika hrvatske kmetkote stranke Stjepana Radiča, dr. Ivana Pernarja in Ivana Gradnja, poslance radičevske kmetkote stranke, se je bliskovito razširila po celi Jugoslaviji in vzbudila med prebivalstvom največjo pozornost.

Posebne izjave vladnih in opozicijskih listov so nanašale na krvav dogodek v Narodni skupščini in poročale temeljito o poteku krvave drame v Narodni skupščini. O teh žalostnih dogodkih so prvotno krojila najzgodnejše vesti. Eni so predstavlili in se proglašali obsedno stanje, drugi se zopet niso dosti zmenili, tretji pa so kritični proti vladni radikalni, klerikalni idr., češ, da so krivi tega velikga slobina v jugoslovanskem parlamentu.

O krvavih dogodkih je bilo zelo težko dobiti pravo poročilo, kajti marsikdo se takih dogodkov ni nadejal. Zlasti pa si jih ni nadejala neinformirana javnost, ki je pač vedela, da se v Narodni skupščini lahko stopajo poslanci med seboj, ali da bi se streljali in morili, tega jim še na um ni prišlo.

Pazljivo premetrivi dogodke zadnjih dni in primerjajo jih z umori v Narodni skupščini, pa se mora priti do sledečih zaključkov. 14. junija 1928 je list "Jedinstvo", glasilo radikalov v Beogradu, napisal članek z naslovom: "Svinjami je treba govoriti samo v njihovem jeziku." V tem članku pa je bilo med drugim napisano tudi tole: "... Če pomešal, da nebe od znotraj pusti državo, (pisek članka misli pri tem na voditelja opozicije, to je na oba Radiča in Sv. Pribečeviča. Op. dop.), potem je in ostane Vasa prva dolžnost, da se istega dne ubijete i Svetozarja Pribečeviča i Stjepana Radiča..."

Kraljeva vlada dr. Koroška in Vukičević ni zaplenila tega lista, ki je javno pozival, da se treba ubiti Svetozarja Pribečeviča in Stjepana Radiča, pa čeprav je opozicija zahtevala, da se tako ne piše. Istočasno pa so bili zaplenjeni opozicijski listi, ki so protestirali proti lozovom na uboj v listu "Jedinstvo". 19. junija, to je dan pred krvavimi dogodki v Narodni skupščini, je izjavil morilec Puniša Račić v kavarni "Ruski car," da se bo jutri (t. j. 20. junija) neka zgodilo v parlamentu.

Istega dne, to je 19. junija, je isti poslanec, morilec Račić, vložil nujen predlog pri predsedniku Narodne skupščine, podpisano od nekaterih radikalnih in slovenskih klerikalnih poslancev, da se Stjepana Radiča preloče, ako ni duševno bolan. Predlog se zaključuje: "Ta predlog stavimo kot nujen predlog zaradi tega, da se izognemo nezaključenim dogodkom, ki bi mogli sicer nastopiti..." Med govorom, tik pred usodnimi strelji, je stopil k predsedniku Narodne skupščine poslanec dr. Ivan Pernar ter mu dejal: "Gospod predsednik, opozarjam vas, da pripravljate okoli Puniša Radiča umor. Prosim vas, prekinite sejo, da se ne zgodi kakšna nesreča!"

Toda bilo je že prepozno. Znano je, da so se poslanci v Narodni skupščini obdajali z najrazličnejšimi poskumi. Besede "goljuf," "lopov," "tat," "ropar," "ubijalec," "vragubund" in podobno, vse to se je večkrat slišalo, kakor pa stvarno debatiralo. Do besed so prišli v Narodni skupščini tudi pisarji, navadni uslužbeni-poduradniki, ki so, ako so bili pristali vladne večine, smeli zmerjati poslance, kakor so sami hoteli.

Priznati je treba, da se je Stjepan Radič zelo dobro priučil tega jezika v Beogradu. Kajti ni bilo dne, da ne bi "beval" v tega, ali onega poslanca, da je tat, cincar ali da je razbojnik. S tem je najbrž hotel impresionirati svojim volilcem, ali pa svojim poslancem. Tudi gentilmanski Pribečevič ni bil nič boljši — in tako se je zgodilo, da je Radič streljal, da ga je njegova okoličina še strelala, da je ubil narodne poslance in ončasni beograjski parlament, ker ni bil v posebnih takih podkovan, kakor nekateri gospodje od opozicije...

Toda kljub temu, poslanec Račić je svoj zločin naredil v duševni ekstazi in v trdni veri, da dela prav. Ko je govoril v parlamentu, ga je s medklici dražil dr. Pernar. In takrat je Račić izjavil: "Takaj pred vami vam povem, da srbski interesi niso bili niti takrat, ko so pokale polke in topovi, tako v nevarnosti, kakor so sedaj."

OPAZOVANJA

Revolverska civilizacija. Slovesni francoski znanstvenik je kopal v starih volčinah. Iskal je slovesnih kosti iz davnih časov. Imel je srečo. Izgrebel je lobanjo. Ves srečen jo je nesel na svetlo. Na temenu je bila šilovska sarena — znamenje, da je lobanjo lobanje sklenil svoje borbo življenja pod udarcem sekire. Učepnjak je zaključil: Človek s to lobanjo je živel in umrl v civilizaciji broma. Sekira iz bronze mu je presekala glavo.

Več tisoč let od danes bo slavni znanstvenik ogledoval okoliš je iz naše dobe. Ko najde svinčeno krogo v lobanji in drugo v kosti pravega kosa, bo zaključil: Ta človek je živel v dobi velike krščanske civilizacije, ko so se ljudje pobijali v znamenju krščanske ljubezni in narodnega bratstva, za demokracijo, bunkovalstvo in druge "kracije, s amoničkom, dinamitom in nitroglicerinom. To je bila takozvana revolverska civilizacija. Hvala Razumu, da jo je vrag vzel že davno, davno!

Kdaj pride ta srečna doba, ne vemo. Vemo le to, da je naša slavna krščansko-kapitalistično-revolverska civilizacija še vedno z nami.

Eno znamenje pa je, da gre na bolje. Apologetiki revolverske civilizacije si radi mečejo v obris krvave zasluge in očitanih je sram. Nihče ni rad kriv krvave slave. Morili se več ne ponajajo s skalpi in odrezanimi glavami.

Na primer, kadar "cvet naroda" v jugoslovanski zbornici debata s krogli, ne more kakšni Mussolini z lahkim srcem reči: Balkanski barbari! Zavratni umor poslanca Matteotti je prav tako barbarska pega. Vsa krščanska - civilizirana dežela ima svoje krvave skandale, svoje barbarske posebnosti, katere pa nerada priznava. Amerikanci najrajši molče o svoji linčarski justici; drugi delegirajo svoje morilce med navadne bande ali norce.

Lepo je drugim očitati krvava zverstva — in težko je priznati svoja. Klerikalc kaj radi potrebuje svoj prst z belo moko in potem z njim pokažejo na boljše ali čisto in mehiške eksekucije. S tem hočejo reči, da so boljše ali mehiški socialisti krvokoli. Medtem pa nočejo videti, kaj se godi tam, kjer so klerikalni diktatorji. Kadar je v mehiški eksekutiran puntarski duhoven, je takoj strašen krik. To je hudodelstvo! Kadar pa je kje masakr komunistov, ni to nič. Ljudje nasprotnih idej nimajo nobene vrednosti.

To sicer ne spada v ta članek, a dobro je omeniti. Point je, da so mnogi, ki igrajo človekuljubje, veliki hinavci. Drugi point je, da je prevladujoča civilizacija, ki se baha s človečnostjo, še precej barbarska pod kožo, vendar pa je vpricho rastkoje sile bodo izobrazbe že toliko omeščena, da jo je sram barbarških početij. To je dobro znamenje. Enkrat se pride prava civilizacija, ko ljudje ne bodo več avari in hinavci.

parjeni, vendar pa si ne delajo velikih skrbi, kaj bo iz tega. Notranji minister, dr. Korošec je ustavil popoldne vse telefonske zveze in naročil, da morajo novinarji pisati o krvavem dogodku v Narodni skupščini tako, kakor hoče vlada, sicer bodo posledice.

Umor je po njegovem mnenju samo treba obklovati. Vse drugo je pa v redu. Ministrski svet se je sicer takoj popoldne sestel, pa ni sklenil nič posebnega. Žrtve se pokopujejo na državne stroške. Morilca poslance Radiča pa se naj izroči sodišču. Ta hladen sklep so tudi Beograščani sprejeli docela mirno. Le Hrvatje so v Zagrebu napravili demonstracije, ki pa niso bile hude. Kako, če pa ni nič — glav.

Vse izgleda nekoliko poparjeno. Raz popolnje Narodne skupščine pa visi črna zastava, znak in simbol — jugoslovanskega parlamentarizma in demokracije, znak kulture in civilizacije — balkanskih narodov...

